

KAPADOKYA ALANI TURİZM YATIRIMCILARI DERNEĞİ

KAPADOKYA’DA GECELEME SAYISININ ARTIRILMASINA DAİR KAPYAD GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Kapadokya, yılda yaklaşık 2 milyon yerli ve yabancı turisti ağırlayan; balon uçuşları ve kaya/butik otelleriyle küresel ölçekte tanınan Türkiye’nin en nadide turizm bölgelerinden biridir. “*Cappadocia*” markası, ülkemizin dünyadaki en güçlü markalarından biri konumundadır.

Buna karşılık, Kapadokya’yı ziyaret eden turistlerin otellerdeki **ortalama geceleme süresi 1,8** seviyesindedir. Sürdürülebilir turizm hedefleri açısından bu oran kabul edilebilir değildir ve bölge turizminin en temel sorunlarından birini oluşturmaktadır.

Dünya genelinde ortalama geceleme süresi 3 gecenin altında olan destinasyonlar yok denecek kadar azdır. Kapadokya bölgesinde yapılacak atılımlar ve yatırımlarla **kısa vadede 2,5** seviyesine ulaşılması, turist sayısı sabit kalsa dahi **yaklaşık %40 yoğunluk artışı** anlamına gelecektir. **Orta vadede 3 gece** hedefine ulaşıldığında ise turist sayısı artmasa dahi **%65+** yoğunluk artışı mümkün olacaktır.

Bazı turizm destinasyonlarının ortalama geceleme sayıları şu şekilde gerçekleşmektedir:

- İstanbul: 3,2
- Paris: 3,5
- Roma: 3,4
- Floransa & Toskana: 3,2
- Dubai: 4,2
- Patagonya: 4,5
- Santorini: 6,1

Devlet–STK iş birliğinin önemine inanan bir sivil toplum kuruluşu olarak, **3 yıl içinde hayata geçirilebilecek** başlıklardan oluşan bu raporda mevcut durum ve veriler sade ve uygulanabilir şekilde sunulmuştur.

ÖNERİ-1: KAPADOKYA ARKEOLOJİ MÜZESİ

1. Mevcut Durum

- Bölgenin arkeolojik mirası yalnız Nevşehir’i değil; **Kayseri, Niğde, Aksaray, Kırşehir ve Yozgat** illerini de kapsamaktadır.
- Kapadokya uygarlıklarına ait **eserler farklı illere dağılmış** durumdadır.
- Bu illerde Kapadokya uygarlıklarına ait son derece değerli eserler bulunmasına rağmen **müzelerin ziyaretçi sayıları düşüktür, birçok kıymetli eser depolarda atıl olarak beklemektedir.**
- Kapadokya bölgesinde var olan Nevşehir Müzesi kapalı, Ürgüp Müzesi ise küçük ve işlevsizdir.
- Yerli ve yabancı ziyaretçiler doğa ve konaklama deneyimi yaşarken, bölgenin tarihsel ve arkeolojik boyutuna yeterince erişeme imkanı bulamamaktadır.

2. Öneri

KAPADOKYA ARKEOLOJİ MÜZESİ

Kapadokya genel turizm trafiğine uygun bir konumda, **Nevşehir ve yakın bölge illerinde (Kayseri, Niğde, Aksaray, Kırşehir ve Yozgat)** atıl bekleyen arkeolojik eserlerin derlenip sergilendiği, uluslararası standartlarda inşa edilecek bir müze.

Müzenin Bünyesinde Yer Alacak Fonksiyonlar:

- Ana arkeoloji galerileri
- Geçici sergi alanları
- Dijital & interaktif deneyim bölümleri
- Kütüphane ve araştırma merkezi
- Konferans ve etkinlik salonu
- Müze Shop ve Müze Cafe

Mimari yaklaşım: Kapadokya’nın doğal taş dokusuna uygun, sürdürülebilir enerji çözümleri ile donatılmış, kısmen yeraltına gömülü, imza tasarım.

Önemli bilgi: Louvre-Lens (Fransa) ve Guggenheim Bilbao (İspanya) örneklerinde görüldüğü üzere, müzeler destinasyonların **marka değerini katlayabilmektedir.**

Önemli not: Nevşehir Müzesi’nin uzun süredir işlevsiz kalması ve müzenin il merkezinde yeniden konumlandırılmasına yönelik mevcut plan, önerilen projenin uygulanabilirliğini sınırlamaktadır. Kapadokya’nın turizm dinamikleri dikkate alındığında, turizm akışının yoğunlaştığı bölgeler dışında inşa edilecek bir müzenin, sürdürülebilir bir ziyaretçi ilgisi yaratması zor görünmektedir. Bu nedenle, bölgesel turizm stratejileriyle uyumlu şekilde, **“Kapadokya Arkeoloji Müzesi”nin mevcut turizm trafiğine uygun bir alanda hayata geçmesi ile,** hem Nevşehir hem de çevre illerin kültürel mirasını daha geniş bir kitleyle buluşturacak, hem de Kapadokya’nın bütüncül turizm vizyonuna önemli bir değer katacaktır.

3. Beklenen Sonuç

Kapadokya Arkeoloji Müzesi

- Kapadokya'ya gelen 2 milyon turistin %25'inin müzeyi ziyaret etmesi öngörüsü ile müzeye yıllık **500 bin 'den fazla ziyaretçiyi çekecek,**
- Giriş ücreti ve müze ek gelirlerinin yanı sıra geceleme sayısında yaşanacak 0,5 oranında bir artışın sağlayacağı ek konaklama, yeme içme ve diğer gelirleri ile **yılda 70 milyon €'nun üzerinde ek turizm geliri** sağlayacak,
- Bölgenin **konaklama süresini** artıracak,
- Dolaylı ve doğrudan olmak üzere yaklaşık **500 kişiye ek istihdam** sağlayacak,
- Kültürel mirası görünür kılacak,
- Louvre-Lens (Fransa) ve Guggenheim Bilbao (İspanya) örneklerinde görüldüğü üzere, Kapadokya destinasyonunun **marka değerine büyük katkı** sağlayacak,
- Bölgeyi yalnızca doğa ve balon turizmi değil, **kültürel miras turizmi** ile de uluslararası platforma taşıyacak,
- Türkiye'nin uluslararası marka değerine kalıcı katkı yapacak,
- Bünyesinde bulunacak Konferans ve Etkinlik alanları ile Kapadokya'nın **Toplantı – Kongre ve Etkinlik turizmine büyük katkı** sağlayacaktır.

Bu yatırımın, yalnızca bir müze değil; Kapadokya'nın tarihsel ruhunu geleceğe taşıyacak **stratejik bir kültür hamlesi** olarak ele alınması gerekmektedir.

ÖNERİ-2: AZİZ GEORGE KÜLTÜREL MİRAS STRATEJİSİ

1. Mevcut Durum

- Kapadokya, yalnızca Nevşehir değil; **Kayseri, Niğde, Aksaray, Kırşehir** illerinin bir kısmını da kapsayan geniş bir coğrafyadır.
- Bölge, **peri bacaları** kadar **erken Hristiyanlık mirası** ile de dünya çapında önem taşır.
- **Aziz George (St. George)** literatürde **“Kapadokyalı Aziz George”** olarak anılır; İngiltere, Gürcistan, Yunanistan, Rusya, Portekiz, İspanya (Katalonya ve Aragon bölgeleri), Brezilya (Rio de Janeiro şehri), Romanya, Sırbistan, Etiyopya ve Malta gibi birçok ülkenin, bölgenin ve şehrin koruyucu azizidir, başta Brezilya olmak üzere tüm Latin Amerika ülkeleri için çok önemli bir kutsal figürdür, **dünya genelinde 100.000+** kilise onun adını taşır ve **500 milyondan fazla kişi** için dini ve kültürel anlamda çok önemli bir semboldür.
- Aziz George’un Kapadokya ile bağı dünyada yeterince bilinmemektedir. **Kapadokyalı Aziz George (St. George)**, hem **Doğu Ortodoks Kilisesi** hem de **Katolik Kilisesi** tarafından saygı gören evrensel bir azizdir. Hristiyan dünyasında “ejderhayı yenen asker-aziz” olarak tanınan Aziz George, Ortodoks ikonografisinde en çok resmedilen azizlerden biri olmasının yanı sıra, Katolik ülkelerde de koruyucu aziz olarak kabul edilmektedir.
- Aziz George’un ölüm günü **23 Nisan** olarak kabul edilir ve koruyucu azizi olduğu tüm ülkeler, şehirler ve bölgelerde bu tarih **Aziz George Günü** adıyla bir bayram günü olarak kutlanır.
- **Kendisinin Kapadokya doğumlu olduğu** tüm kaynaklarda sabittir. **Güzelöz ve Soğanlı Vadisi** çevresinde Aziz George’un doğumuna dair güçlü bir tarihsel ve kültürel inanç mevcuttur. Ancak Sobesos Antik Kenti, Soğanlı Vadisi kiliseleri ve diğer inanç mirasları bütüncül stratejiyle sunulmamaktadır. TGA’nın bu konudaki çalışmaları son derece yetersizdir.
- Ziyaretçiler doğa ve balon deneyimine odaklanmakta; en güçlü pazarlama silahımız olan **inanç ve kültür turizmi** yeterince gelişmemektedir.
- **Aziz George mirası** konusundaki çalışmalar, KAPYAD’ın kuruluşundan bu yana hazırlanan tüm raporlarda düzenli olarak ilgili makamlara sunulmuştur. KAPYAD’ın kuruluşundan önce ise, bu konu ilk kez **2019 yılında** Nevşehir ve Kayseri Brezilya Fahri Konsolosu ile TTYD (Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği) Yönetim Kurulu Üyesi sıfatlarıyla, mevcut KAPYAD Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Tosun tarafından gündeme getirilmiştir. Söz konusu girişim kapsamında konu **Kültür ve Turizm Bakanlığı’na rapor edilmiş**, ayrıca dönemin Kayseri Valisi, milletvekilleri ve İl Kültür ve Turizm Müdürünün katılımıyla bir dizi **saha gezisi ve inceleme çalışması** gerçekleştirilmiştir.
- Kasım 2024 tarihinde Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile Soğanlı bölgesi Kapadokya Alan Başkanlığı sınırlarına dahil edilmiştir.
- KAPYAD’ın çalışmalarının da etkisiyle bölgede restorasyon çalışmaları başlatılmış bulunmaktadır.

2. Öneri

AZİZ GEORGE KÜLTÜREL MİRAS STRATEJİSİ

Kapadokya’da **Güzelöz – Soğanlı – Sobesos** hattında, Aziz George mirasını görünür kılacak, **uluslararası inanç turizmini** çekecek bir tasarım ve tanıtım stratejisi uygulanması büyük önem taşımaktadır.

- **Aziz George Anıtı:**
 - Güzelöz veya Soğanlı Vadisi girişinde, ejderha efsanesine atıf yapan çağdaş bir anıt.
 - Doğal taş ve mozaik motiflerle minimalist tasarım. Dünyaca ünlü bir sanatçı ile iş birliği fırsatı oluşturulabilir.
- **Restorasyon süreçleri:** Aziz George kültürel mirası ile ilgili yapılacak tüm restorasyon çalışmaları, özellikle bu bölgede yer alan ve Aziz George’ye atfedilen kiliselerin restorasyon çalışmaları tüm dünyada yankı uyandıracak birer tanıtım / pazarlama argümanı olarak kullanılabilir.
- **Ziyaretçi ve Miras Merkezi:** Dijital anlatım odaklı müze; fresk replikaları ve dijital haritalarla deneyim.
- **Kültürel Rotalar:** Aziz George temalı yürüyüş/hac rotaları; Soğanlı Vadisi kiliseleri ve Sobesos bağlantılı güzergahlar planlanabilir.
- **Yerel Üretim & Gastronomi:** Köylerde butik yeme-içme ve yerel ürün satış noktaları kurgulanabilir.
- Özellikle Güzelöz ve Soğanlı bölgesindeki yerleşim birimlerinin ve çevrenin sağlıklılaştırılması kıymetlidir.
- TGA iş birliği ile hedef odaklı etkin tanıtım kampanyaları olmazsa olmazdır.

3. Beklenen Sonuç

AZİZ GEORGE KÜLTÜREL MİRAS STRATEJİSİ;

- Hedef kitlenin yalnızca binde biri ile Kapadokya’ya yıllık **500.000 ek ziyaretçi** çekecek,
- Geceleme sayısında yaşanacak 0,7 oranında bir artışın sağlayacağı ek konaklama, yeme içme ve diğer gelirleri ile birlikte yılda **150 milyon € üzerinde ek turizm geliri** sağlayacak,
- Bölgenin **konaklama süresini ve kişi başı harcamayı** yükseltecek,
- Soğanlı, Güzelöz ve çevresini **yerel kalkınmanın merkezi** haline getirecek,
- Kapadokya’yı yalnızca doğa harikası değil, **evrensel kültürel miras merkezi** olarak konumlandıracaktır.

Bu proje, yalnızca bir turizm yatırımı değil, Kapadokya’nın **tarihsel kimliğini geleceğe taşıyan stratejik bir kültür ve inanç mirası** hamlesidir.

ÖNERİ – 3: PAŞABAĞLARI ETKİNLİK ALANI & AÇIK HAVA ÜZÜM MÜZESİ

KAPYAD tarafından geliştirilip **Kapadokya Alan Başkanlığı'na hibe edilen** bu proje, Paşabağları'nı yalnızca gündüz ziyaret edilen bir ören yerinden **uluslararası etkinlik / festival merkezine** dönüştürmeyi amaçlamaktadır.

1. Mevcut Durum

- Halihazırda Kapadokya'da uluslararası standartta konser vb. açık hava organizasyonlarının yapılacağı hazırlanmış/dedike alanlar bulunmamaktadır.
- Bu tarz etkinliklerin yapılamaması, destinasyonu deneyim açısından sakatlamakta, ziyaretçi deneyimi tek seferlik fiziksel deneyimler olan balon, at, safari vb. ile sınırlı kalmaktadır.
- Özellikle hem yerli hem de yabancı üst gelir grubundan misafirlerin tekrar tekrar Kapadokya'ya gelmesini sağlayacak eşsiz ve imza nitelikte, Kapadokya'nın tarihi ve doğal dokusu içinde sihirli bir atmosferde, her seferinde farklı kültürel/duyusal deneyimler yaşatacak organizasyonlar eksik kalmaktadır.

2. Öneri

PAŞABAĞLARI ETKİNLİK ALANI & AÇIK HAVA ÜZÜM MÜZESİ

- **Etkinlik alanı:** Peri bacaları manzarasına hâkim, doğal peyzajla uyumlu açık hava alanı; uluslararası sanatçıların konser/performansları; dünya çapında festivallerin takvime girmesi.
- **Açık Hava Üzüm Müzesi:** Atıl bağların, yerel üzüm çeşitlerinin sergilendiği eğitim & deneyim alanına dönüşümü; bölgenin kadim bağcılık kültürünün interaktif anlatımı.
- **Altyapı düzenlemeleri:** Yol ve yönlendirme iyileştirmeleri; modern ve sürdürülebilir tuvalet alanları, master plan kapsamında kontrollü ziyaretçi akışı.
- **Hızlı devreye alma imkanı:** Proje için kapalı bina veya büyük inşaat gerekmemektedir; doğal doku korunarak yalnızca peyzaj ve düzenleme çalışmalarıyla uygulanabilir.

3. Beklenen Sonuç

- Kapadokya'ya yıllık **200.000'e kadar ek ziyaretçi** çekecek,
- Bölgenin konaklama süresini ve turizm gelirlerini **%8-10 oranında artıracak,**
- Kapadokya'yı **uluslararası kültür ve sanat etkinlikleriyle** tanınan bir destinasyona dönüştürecek,
- Atıl tarımsal alanları **yaşayan bir açık hava müzesi** haline getirecek,
- Doğal peyzajı koruyarak **sürdürülebilir bir turizm modeli** oluşturacak,
- Kapadokya, **doğal güzelliklerin yanı sıra dünya çapında etkinliklerle** de anılan bir destinasyona dönüşecek,
- Kültür-sanat etkinlikleri **uluslararası prestiji artıracak,**
- Aynı zamanda iç turizmde üst gelir grubunun **Kapadokya'ya tekrar ziyaretleri için çok güçlü bir motivasyon teşkil** edecektir.

Bu proje, düşük maliyetli fakat yüksek etkili bir kültürel yatırım olarak, Kapadokya'nın **geceleme sayısını artırmada ve uluslararası prestij kazanmasında kilit rol oynayacaktır.**

ÖNERİ-4: KAPADOKYA – EGE & AKDENİZ DİREKT UÇUŞLARI İLE TURİZMİN GÜÇLENDİRİLMESİ

1. Mevcut Durum

- **Ulaşım Engeli:** Nevşehir (NAV) ve Kayseri Erkilet (ASR) havaalanları, bölgeye hizmet veren ana havalimanları olmakla birlikte Kapadokya turizmi, büyük ölçüde İstanbul aktarmalı uçuşlar üzerinden şekillenmektedir.
- Özellikle Nisan – Ekim döneminde Kapadokya’ya gelen turist profili ağırlıklı olarak yüksek gelir grubunda olmasına karşın Türkiye’nin diğer lüks turizm merkezleri olan **Bodrum, Göcek, İzmir ve Antalya** ile Kapadokya arasında **direkt uçuş veya düzenli ve öngörülebilir bir uçuş planı bulunmamaktadır**.
- **Aktarma Kaynaklı Zaman Kaybı:** İstanbul aktarması nedeniyle bir günlük kayıp yaşanmakta, 3–4 günlük seyahatlerde Kapadokya seçeneği dışı kalabilmektedir. Halbuki lüks segment için seyahat kolaylığı esastır.
- **Havalimanı Kapasite Kullanım Eksikliği:** Salt İstanbul kalkış ve varışlı uçuşlar nedeniyle Nevşehir (NAV) ve Kayseri (ASR) havaalanlarının turizm sezonunda potansiyeli tam kullanılamamaktadır.

2. Öneri

Kapadokya’nın nitelikli turizm potansiyelini artırmak ve geceleme sayısını yükseltmek için, **Nisan – Ekim dönemi** boyunca **Nevşehir (NAV) veya Kayseri (ASR)** havaalanlarından Ege ve Akdeniz’in kritik turizm noktalarına **direkt uçuşlar** başlatılması önerilmektedir.

Hedef hatlar:

1. **Kapadokya – Bodrum (BJV)**
2. **Kapadokya – Dalaman / Göcek (DLM)**
3. **Kapadokya – İzmir (ADB)**
4. **Kapadokya – Antalya (AYT)**

Nisan – Ekim döneminde **günde 1 sefer**, haftada 7 uçuş ile pilot uygulama yapılmalıdır. Kapasite doluluğuna göre sonraki sezonlarda uçuş sıklığı artırılabilir.

Önemli not: Başlatılacak tüm seferlerin haftanın her günü, günde en az 1 sefer olarak kurgulanması, en az 2 ay öncesinden duyurulması, uzun dönemli rezervasyon imkanının sağlanması, sürdürülebilir ve sürekli olması ve bu sürdürülebilir izlenimin seyahat acentelerine ve potansiyel alıcılara doğru şekilde aktarılması son derece önem arz etmektedir.

3. Beklenen Sonuç

- Kapadokya’ya yılda **250.000 ek turist** kazandıracak,
- Bölgenin **geceleme süresini ve gelirini %10-15 artıracak**,
- Lüks turist segmentinin Kapadokya’ya erişimini kolaylaştıracak,

- Kapadokya'yı İstanbul aktarmasına bağımlı olmaktan çıkararak **multi-destinasyon turizminin merkezi** haline getirecek,
- Türkiye'nin turizm zincirini güçlendirerek **uluslararası marka değerine katkı sağlayacaktır.**

ÖNERİ-5: KAPADOKYA VADİLERİ YÜRÜYÜŞ (TREKKING) DESTİNASYONU PROJESİ

1. Mevcut Durum

Benzersiz doğal oluşumlara sahip vadileriyle dünyada eşsiz bir coğrafya olan Kapadokya’da bugün turistler vadilerde sınırlı yürüyüş (trekking) imkânı bulabilmektedir; ancak **altyapı eksiklikleri** nedeniyle bu deneyim tam potansiyeline ulaşamamaktadır.

- **Altyapı Eksiklikleri:** Yolların bakımsızlığı, yönlendirme tabelalarının yetersizliği, portatif WC eksikliği.
- **Gece Kullanımının Olmaması:** Işıklandırma olmaması nedeniyle vadiler yalnızca gündüz kullanılabilir.
- **Güvenlik Sorunları:** Turistlerin bireysel yürüyüşlerde kaybolma veya yaralanma riskleri bulunmakta, güvenlik güçlerinin etkinliği sınırlı kalmaktadır.
- **Kısıtlı Pazarlama:** Kapadokya vadileri dünya trekking haritalarında yeterince görünür değildir, TGA’nın bu konudaki çalışmaları son derece yetersizdir.
- **Yayılm Eksikliği:** Turist akışı Göreme ve merkez vadilere sıkışmış, Soğanlı, Mustafapaşa ve İbrahimpasha gibi alanlar yeterince değerlendirilememektedir.

2. Öneri

KAPADOKYA YÜRÜYÜŞ (TREKKING) AĞI

Kapadokya’nın vadilerini **dünya çapında bir trekking destinasyonu** haline getirmek için, modern altyapı ve sürdürülebilir yönetim modeliyle **yürüyüş ağının** oluşturulması önerilmektedir.

- **Yürüyüş Yolları ve İşaretleme**
 - Göreme – Uçhisar – Çavuşin merkezli vadilerin düzenlenmesi.
 - Soğanlı, Mustafapaşa, İbrahimpasha gibi daha az bilinen bölgelere de rotaların yayılması.
 - Uluslararası standartlarda tabelalar, haritalar ve mobil uygulama entegrasyonu.
- **Gece Yürüyüşü İmkânı**
 - Seçilen vadilerde **doğa dostu LED aydınlatma sistemleri** kurulması.
 - Gece yürüyüşleri ve “Ay Işığında Kapadokya” temalı etkinliklerin artırılması.
- **Güvenlik ve Atlı Jandarma Birlikleri**
 - Vadilerde düzenli devriye gezen **atlı jandarma ekipleri** ile güvenlik sağlanması.
 - Bu uygulamanın Kapadokya’nın “**Güzel Atlar Diyarı**” kimliğine vurgu yapan bir marka unsuru olarak konumlandırılması.
- **Portatif WC ve Dinlenme Noktaları**
 - Stratejik noktalara taşınabilir ve çevre dostu WC üniteleri yerleştirilmesi.
 - Gölgelekli dinlenme alanları ve su – içecek temin noktaları.

- **Dijital Pazarlama ve Harita Sistemleri**
 - Uluslararası trekking platformlarında Kapadokya rotalarının tanıtımı.
 - Mobil uygulama üzerinden GPS takipli yürüyüş deneyimi.
 - Teknogym, Voit, Matrix gibi uluslararası bilinen spor ekipmanları markaları ile görüşülerek, yürüyüş, koşu bandı ve bisiklet ekipmanlarının ekranlarında yer alan sanal deneyimlere Kapadokya vadilerinin eklenmesi sağlanmalıdır. Bu konuda TGA'nın çalışmalar yürütmesi önemlidir.

Önemli not: Trekking konusunda yapılacak tüm iyileştirmeler aynı zamanda Kapadokya'nın dünya çapında bir bisiklet destinasyonu olmasının da önünü açacaktır.

3. Beklenen Sonuç

Kapadokya Yürüyüş ve Trekking Destinasyonu Projesi:

- Kapadokya'yı **dünyanın en gözde trekking merkezlerinden biri** haline getirecek,
- Yıllık **150.000 - 200.000 ek turist** çekecek,
- Bölgenin ortalama **konaklama süresini artıracak,**
- Yılda yaklaşık **30 milyon € ek gelir** sağlayacak,
- Vadilerin sürdürülebilir turizm ile korunmasını sağlayacak,
- Kapadokya'yı balon turizminin ötesinde çok boyutlu bir doğa turizmi markasına dönüştürecektir.

Bu proje, altyapı ve pazarlama yatırımlarıyla **düşük maliyetli ancak yüksek etkili bir stratejik hamledir.**

ÖNERİ-6: KAPADOKYA’DA KÜLTÜR YATIRIMLARININ TEŞVİK SİSTEMİNDE ÖNCELİKLENDİRİLMESİ

1. Mevcut Durum

- Kapadokya, dünya turizminde **benzersiz bir doğal ve kültürel mirasa** sahip olmasına rağmen, **modern müze ve kültürel altyapı açısından yetersiz** bir bölgedir.
- Bölgede öne çıkan yalnızca **Göreme Açık Hava Müzesi** olup, tematik ve dünya çapında ses getirecek özel müzeler bulunmamaktadır.
- Dünyada birçok destinasyon yalnızca müzeleri sayesinde turizm gelirlerini sürdürülebilir kılmaktadır:
 - **Bilbao (İspanya)** – Guggenheim Müzesi şehrin marka değerini 10 yılda 5 kat artırmıştır.
 - **Floransa (İtalya)** – Uffizi Galerisi ile yıllık milyonlarca ziyaretçi çekmektedir.
 - **Louvre Lens (Fransa)** – Modern bir müze modeliyle şehir ekonomisini canlandırmıştır.
- **Teşvik Dengesizliği:** Mevcut yatırım teşvik sistemi, otel yatırımlarına ağırlık verirken kültür yatırımlarını cazip hale getirmemektedir.
- **Turizm Monotonluğu:** Turistlerin deneyimleri doğa ve konaklama ile sınırlı kalmakta, bu da geceleme süresinin düşük olmasına yol açmaktadır.
- **Küçük Vasıfsız Otel Artışı:** TKDK destekleri ile yapılan küçük tesisler, Kapadokya’nın lüks ve özgün marka değerine zarar vermektedir.
- **Özel Sektörün Kültür Yatırımlarından Uzak Durması:** Yüksek maliyet, yetersiz teşvik ve düşük geri dönüş algısı nedeniyle özel sektör kültür yatırımlarına girmemektedir.

2. Öneri

KÜLTÜR YATIRIMLARINA ÖNCELİKLİ TEŞVİK MODELİ

Kapadokya’da modern müzeler, kültürel merkezler ve tematik deneyim alanlarının hayata geçmesi için **yatırım teşvik sisteminin yeniden düzenlenmesi** önerilmektedir.

- **Kültür Yatırımlarının Öncelikli Teşvik Kategorisine Alınması**
 - Nevşehir ve Kapadokya bölgesi, kültür yatırımlarında “**öncelikli yatırım bölgesi**” olarak tanımlanmalıdır.
 - Vergi indirimleri, hazine arazisi tahsisi, yatırım kredileri, sigorta prim desteği gibi güçlü teşvik mekanizmaları oluşturulmalıdır.
 - Kültür yatırımları için KDV istisnası ve düşük faizli uzun vadeli kredi sağlanmalıdır.
- **TKDK Desteklerinin Yeniden Yönlendirilmesi**
 - TKDK üzerinden kırsal kalkınma adına sunulan küçük otel destekleri **sadece Kapadokya’nın terk edilmiş ve turizmin dışında kalmış olan köyleri** ve Kapadokya Alan Başkanlığı tarafından hazırlanan Üst Ölçekli Plan’da **Eko turizm bölgeleri** olarak belirtilen köyler için bu teşvik uygulanmalıdır.

- TKDK teşviklerinin özel kültür yatırımı projelerine de destek verecek şekilde yeniden düzenlenmesi sağlanmalıdır.
- **Kamu-Özel Sektör İş birliği**
 - Büyük kültür projeleri için kamu ve özel sektörün birlikte yatırım yapacağı modeller geliştirilmelidir.
 - Sponsorluk ve isim hakkı anlaşmaları ile uluslararası marka desteği sağlanabilir.

3. Beklenen Sonuç

Kültür yatırımlarının yatırım teşvik sisteminde önceliklendirilmesi ile;

- Kapadokya'ya yıllık **150.000'e kadar ek ziyaretçi** kazandıracak,
- Bölgenin **konaklama süresini** artıracak,
- **30 milyon € üzerinde yıllık döviz girdisi** sağlayacak,
- Marka değeri olmayan küçük otel yatırımlarının önüne geçerek **turizm kalitesini yükseltecek,**
- Uzun vadede Kapadokya'yı **dünyanın en güçlü kültür turizmi destinasyonlarından biri** haline getirecektir.

Bu strateji, Kapadokya'nın geleceğini yalnızca doğa turizmine değil, **dünya çapında ses getirecek kültürel yatırımlara** dayandırarak sürdürülebilir bir turizm modeli oluşturacaktır.

ÖNERİ-7: KAPADOKYA KÜLTÜR YOLU (MEDENİYETLER YOLU) VE ARKEOLOJİK ALANLARIN TURİZME KAZANDIRILMASI

1. Mevcut Durum

KAPHİB (Kapadokya Altyapı Hizmet Birliği) tarafından yürütülen **Kapadokya Kültür Yolu** projesi (kapadokyakulturyolu.com.tr) tarihi/kültürel değerleri bağlayan kapsamlı bir girişimdir. Kapadokya’da var olan Roma – Selçuklu – Osmanlı kültürel mirası bir arada kurgulanmaktadır.

Bu Projenin amacı; zamanında kutsal hacı yolu olarak bilinen parkuru uluslararası standartlara uygun bir yürüyüş rotası haline getirmektir. Güzergâh Şahinefendi, Taşkınpaşa, Cemil, Mustafapaşa, Ortahisar, Göreme, Çavuşin, Ürgüp, İbrahimpasha ve Avanos’u kapsamaktadır.

- İki kritik arkeolojik alan:
 - Sobesos Antik Kenti (Şahinefendi):** KAPYAD’ın yıllardır vurguladığı kazılar yeniden başlamış bulunmaktadır. Öncesinde erken Hristiyanlık açısından değerli mozaikler, hamam yapıları ve piskoposluk buluntuları ortaya çıkarılmış olan Sobesos’ta yeni keşifler Kapadokya için son derece önemlidir.
 - Golgoli Dağı (Meryem Ana Dağı):** Son çalışmalar alanın önemli bir **dini merkez** olduğunu göstermektedir; antik kiliseler ve kutsal alanların turizme kazandırılması potansiyeli oldukça yüksektir.
- Selçuklu dönemi eserleri:
 - Taşkınpaşa:** Köyde yer alan medrese, cami ve kümbet Selçuklu döneminin en güzel miraslarından olup Kapadokya turizm yapısında kıymeti bilinmeyen değerlerimizdendir.

KAPYAD, bu vizyonu **tamamen desteklemekte**; projenin **bölgesel kalkınma & turizm stratejisine** dönüşmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Fakat:

- Koordinasyon Eksikliği:** TGA, KAPHİB ve Alan Başkanlığı arasında yeterli eşgüdüm bulunmamaktadır.
- Kazıların Yavaş İlerlemesi:** Sobesos ve Golgoli gibi stratejik kazı alanları, finansman ve koordinasyon eksikliği nedeniyle yavaş ilerlemektedir.
- Marka Karışıklığı:** “Kültür Yolu” adı, TGA’nın farklı şehirlerde düzenlediği festival zinciri ile karışma riski taşımaktadır.
- Atıl Potansiyel:** Kazı alanlarının turizme entegrasyonu yapılmadığı için konaklama süresi ve turistik çeşitliliğine etkisi yetersiz kalmaktadır.
- Yetersiz Tanıtım:** Ulusal ve uluslararası düzeyde bu çalışmaların görünürlüğü yok denecek kadar azdır.

2. Öneri

MEDENİYETLER YOLU VE ARKEOLOJİK ALANLARIN TURİZME KAZANDIRILMASI

Kapadokya'daki arkeolojik mirasın dünya turizmine kazandırılması için **Kültür Yolu (Medeniyetler Yolu)** projesinin genişletilmesi ve stratejik bir marka haline getirilmesi önerilmektedir.

1. Kültür Yolu'nun "Medeniyetler Yolu" Olarak Yeniden Markalanması

- TGA festivalleri ile karışma riskine karşı isim değişikliği önerilmektedir.
- "Medeniyetler Yolu", Kapadokya'nın binlerce yıllık çok kültürlü yapısını yansıtır.
- Yerel, ulusal ve uluslararası tanıtımda güçlü bir marka olarak kullanılabilir.

2. Sobesos Antik Kenti Kazılarının Hızlandırılması

- Kazı bütçesinin artırılması ve ek bilimsel ekiplerle genişletilmesi son derece önemlidir.
- Çıkarılan eserlerin sergilenmesi için geçici ziyaretçi alanlarının oluşturulması önemlidir.
- Sobesos'un **erken Hristiyanlık turizminde stratejik merkez** olarak konumlandırılması pazarlama gücümüzü artıracaktır.

3. Golgoli Dağı (Meryem Ana Dağı) Arkeolojik Alanı

- Kutsal kiliseler ve dini merkezlerin ortaya çıkarılması önemlidir. Bu anlamda restorasyon çalışmalarının hızlandırılması, bu kıymetli alana daha fazla bütçe ayrılması önemlidir.
- Ziyaretçi rotaları ve altyapı planlaması gereklidir.
- Aziz George ve erken dönem Hristiyanlık turizmiyle entegrasyon sağlanabilir.

4. Turizm Entegrasyonu

- Sobesos – Golgoli – Soğanlı Vadisi – Mustafapaşa hattının tek bir "medeniyetler rotası" olarak pazarlanması mümkün olabilir.
- Modern yönlendirme tabelaları, yürüyüş yolları, dijital rehberlik sistemleri ile önemli bir çekim merkezi olma potansiyeli vardır.
- Bölgeye gelen turistlerin geceleme süresini artıracak etkinlik ve deneyimler kurgulanabilir.

3. Beklenen Sonuç

Sobesos, Golgoli ve Medeniyetler Yolu projelerinin hayata geçirilmesi:

- Kapadokya'ya 200.000'e kadar ek ziyaretçi kazandıracak,
- Bölgenin **geceleme süresini %8-10** artıracak,
- **40 milyon € yıllık döviz girdisi** sağlayacak,
- Bölgeyi yalnızca doğa turizmi değil, **arkeolojik ve kültürel miras turizminin merkezi** haline getirecektir.

Bu proje, Kapadokya'nın sürdürülebilir kalkınmasının **en önemli kültürel stratejilerinden** biri olacaktır.